

6 dik szám.] Minden szombaton megjelenik két egész íven, vagy 24 ív nagyságu hasábon.

KASSÁN, Február. 5^{kén} 1848.

Félévre előfizetés 6 fr., bérmentesítve, borítékban, s címmel 7 fr. 12 kr. p. p. II° Ev^o

Gróf Széchenyi István.

Mind azon jeles férfiak nevét, kik az emberiség, jelesül nemzetök körül hervadhatlan érdemeket szereztek, kik honuk boldogságát szívöken hordozva, azt nem csak elméjükkel, hanem tetemes pénzbeli áldozatukkal is előmozdítani meg nem szünek, az utódok számára folytatni; sőt azt halhatatlanná tenni, minden jó hazafinak kötelessége. Mi is ily szándékból indulván ki, reméljük nem tettünk háladatlan munkát, midőn Képes lapjainkban gróf Széchenyi Istvánnak, hódolni kívánván számtalan hadi és polgári érdemeinek arczképét s rövid életírását adjuk.

Hazánk notabilitásai közt gróf Széchenyi István úgy tűnik fel, mint első nagyságu csillag; ő magának nemes tettei által európai hírt szerzett. Született 1792 régi, diesteli családból, — atyja hercegi bőkezűséggel alapította a nemzeti muzeumot Pesten. — Először hadi pályára lépett. Midőn a nagy megszabadító háborúban híres Blücher tábornagy főtanyáján mulatott, az ősz bajnok különösen megkülönböztette Széchenyit, vonalmat érezve a lovagi s kivált lelkes gróf iránt s örömet látta maga körül. A szünteleni foglalatosságot nélkülözni nem tudó eleven szelleme tudnivágyát azzal elégitette ki, hogy a bekövetkezett békeévben utazni ment, bejárván Európa különféle részeit, sőt 1829 Kisásiát is. Az 1827-iki országgyűlés politikai pályára vezette a tettek után szomjazót, hol mindjárt első föllépte meglepő következményekkel koronáztatott meg, s hogy munkásságát akadály nélkül folytathassa: a hadseregből kilépett. Széchenyi dicsekedhetik méltán, mert ő magyarjainknak ezen országgyűléstől fogva keletkezett erélyes nemzeti s politikai fölemelkedésére nem csekély ösztönt adott; valamint hogy a haza oltárára letett egész évi jövedelire áldozatával, a magyar akadémia felállítását, melynek aztán alelnökévé választatott, nyomosan elindította. Ezen idő óta a nemes grófot minden nemzeti vállalatokban részt venni; sőt azok nagyobb részét ő általa javálva látjuk. Pesten a nemzeti casino, mely-

nek kisebb képmásai sebesen elterjedtek az egész hazában; a magyar lötenyésztés nemesítésére alakult s Pesten évenként löversenyt tartó egyesület; a nemzeti színház, mely hihetőleg jobban megfelelt volna céljának, ha építésénél nagyobb figyelem fordították Széchenyi javallataira; a dunagőzhajózás s az ő igazgatása alatt vaskapunál történt szikla-szétvettetés; a Budapest közti

nunk felvirágzását gátló hibáit fölfödözte; de egyszersmind gyakorlatos mély belátással, — minthogy ő általában gyakorlatos természet orvoslásukat is kinutatta. Legnagyobb figyelmet ébresztettek: „Hitel, Világ és Kelet népe“ című munkái. — Széchenyi honunk nyilvános jelemei közt mindig fontos férfit marad, dicsősége szilárd alapokon nyugszik, fölemelkedve a pártkegyelet változékony apályain s dagályain; neve az utókorban is tisztelettel említtendő.

Külsője nézve Széchenyi gróf közép termetű, tartása s arczjátéka eleven s mozgékony, színe barnás, szeme sötét s tüzes. Szava teljes s mély hangú; beszélgetése elmés s eleven; előadásai feszült figyelemmel halgattatnak: érdekes lévén nem csak tartalmuk, hanem szerkezeti modoruk is, fűszerezve humoristikus ötletekkel, mi beszédeinek olykor csipős elmésség színét adja.

Hogy Széchenyi gróf hadi pályáját is dicsőséggel folytatta, bizonyítják a mellét ékesítő rendjelek, nevezetesen: az orosz császári sz. Wladimir 4-dik osztályi rend — a porosz királyi katonai Erdemrend — szardíniai Móríc és Lázár — s a szicíliai sz. Ferdinand érdemrendek.

A Kormány tekintetbe véve Széchenyi gróf kitünő érdemeit, ő Főlsége legkegyelmesebb Királyunk cs. kir. valóságos belső titkos tanácsosi méltosággal ruházta fel, s hogy ügyes munkásságának nagyobb tér nyitassék, a nagymélt. nagy. kir. helytartótanácschoz tanácsosnak s az országos közlekedési középponti bizottság elnökévé nevezte ki.

Gróf Széchenyi István.

lánczbid építése; végre a tiszaszabályzás: mind ezek megannyi emlékkönyvek, melyekben Széchenyinek neve kitörülhetlen betűkkel fölírva marad. A mellett ezen nemes keblű honfi a tudományos mezőn is faradhatlanul működött, midőn több rendű elmés és ekesszólással szerkezett munkáiban rende előitéletei ellen küzdve, ho-

Amélie ***,

a „Revue de Paris“ után
Karove András.

(Folytatása)

II.

Valamint a jelen úgy az utolsó században is a legtöbb házasságok nem egyebek valának mint eladási szerződések. hol a szerződő családok és jegyzők csupán a szükséges kellékekre tekintve a férjhez menendő leányok méltányos igényeit kárhözatosán elmellőzék. — A szép Amélie, —

szülői zsarnokkéztől nem lévén többé mit félnie — eléggé menthető, hogy maga kívánta választani saját izlése szerint azt, kinek birtokába bocsátandá egyszersmind személyét és vagyonát. Azon idő, melyben gyászolnia kelle, immár eltölt, — alig érkezvén meg Párisba már is a varázs című gazdag örököső és szép leány nevezet minden oldalról felzigatá a nagy számu udvarlók seregét. Még sehol sem mutatta magát a kéjes hölgy, már is három nagyobb tekintélyűek, részint rokonik részint barátaik számára kérék meg kezét. — M. de Condorcet szólott az iránt a parancsnokkal Saint-André-t ajánlólag madamme de May, egy volt minister özvegye M. de Bèville unoka öccsét — mutatá be a marquise-nőnek és a halálos betegséggel látogatott M. de Miroménél száz ezer tallért ígér végrendeletében, ki kegyenczének az ifju gróf Noyon-nak részére a szép Amélie *** kezét megnyerendi. — Mindezekre a marquise-nő oly módon válaszolt, hogy háza minden jó társalgásu ifjunak nyitva áll, hogy Amélie *** keze csak annak jut sajátul, ki tetszését fogná megnyerhetni; — tudtul adá azonban egyszersmind azt is, hogy még egy negyedik kérére is vár, kinek igényeit pártfogására fogná ugyan méltatni a nélkül mindazáltal, hogy unokavérét csak távolról is akarná kényszeríteni. —

Baró Saint-André-t Amélie *** hideg udvarisággal fogadta, Bèville iránt felsőségét éreztető megvetéssel, gróf Noyon előtt pedig gunyol módorban mutatkozott. — Saint André — szellemileg több mint a két utóbbi, magát meg különböztetve lenni vélte, — lázas forrongás, szállta meg fejét épen nem szerelemből, hanem azon vágyból egy millió hozományt venni nőül; — ugyan akkor szülemlett agyában azon vállalat is, mely szegény Tillemontnak életébe került, és Fleuranges lovagot a marquise-nő házába vezérelé, mint őt az elébbeni fejezetben látni szerencsénk volt.

Azon időben a tréfalkozó módor inkább divatban volt mint ma — Ennek azon neme, melylyet a lovag csak imént elkövetett egy szomorú tárgy felett, elegendő mentségre talált az akkori század könnyelműségében; — egyébiránt Fleuranges nem kevésbé őszintén fájlalá azért utitársának hirtelen halálát. Elhagyván a szép Amélie *** egy átaljában nem vélte magát felhatalmazva a kéré szerepét tovább is folytatni — mi oka volt egyszersmind, hogy a cselszövény kibonyolódásának gondjait egyedül a véletlenre bízta. — Hogy megismerje az olvasó e tárgy következményeit a marquise-nő salonjaiba vezetjük.

— Sógor ur mond a marquise felszeg tekintettel, hiszi ön csakugyan hogy mi egy feljárónak látogatását fogattuk el? —

— Madame sógorném, felele a parancsnok, nem tudom mit higyek felőle, de a mit mondtam épen nem volt álmom. Tegnap midőn Tillemont urhoz küldött kegyed, vallyon nem azon választ vette e, hogy azon fiatal ember megholt? — Nem mentem e ma reggel az „Angolhon“ című vendégfogadóba? — Nem láttam e ott egy ravatalt, — égő viaszgyertyákat, a koporsót és Saint Roch nál az isteni szolgálatot? — Az elhunytak inasa nem mondotta e, hogy urát maga temette el? Ugyan ezen szolgálégy nem maradt e hátra a halottas koci után, siránkozva egész a temetőhelyig, hova én is kísértem a boldogultnak hamvait, őt a föld gyomrába is betétem láttam, épen oly világosan mint látom jelenleg kegyed fej csóválását és rajtam nyugvó szánakozó tekintetét.

— Önnek alkalmasint hályog vonta szemekre magát édes sógrom. Különböben is tudósíthatom, hogy lelki ereje naponta gyengül.

— Ezer ördög! Madame, ha mondom, hogy mind azt szememmel láttam. Hát én lennék e az első, ki előtt illy események jelentek meg? — Nagy-atyánk nem beszélt e el, — miként Gassion tábornagy élteinek szomorú vége felől előre egy rémalak által lőn értesülve? — Bár melly ország is nem mutathat e föl száz meg ezer ehez hasonló történeteket? —

— Mind azok a mesék országába tartoznak.

— A mint tetszik. Magyarázza tehát meg nekem ezen egész dolgot. M. de Tillemont miért nem jött tegnapról óta ismét hozzánk? Kit kísértem én ma reggel a temetőbe? Hol vették kegyednek emberei a meghozott izenetet. Honnan hoztam volna én elő magamtól mind azt, mit a tőllem megváló ifjutól hallottam? —

— Imhol: Amélie *** büszke modorjával bántotta meg Tillemont — mire a fiatal ember méltán vissza ijedt. Elváló szavai nyilván jelentek, hogy többé soha nem kíván vissza jönni. Vagy tán mind ezt betű szerint fogta föl. — Egy ember megholt a vendéglőbe és ön őt gondolá. A mi pedig Ferencz szolgálégyemet illeti az egy butafó.

— Az idő meg fog bennünket tanítani kinek van igaz.

E perczben nyilik az ajtó és Amélie *** mély gyászba öltözve megjelen.

Madame felkiált ő: hasztalan előttem titkolni akarni, hogy M. Tillemont nem él többé! — Meg jött azt nekem lelke jelenteni, mielőtt e világot örökre elhagná. — Mi több ez éjjel álmain is megerősíték azt. Hiú remény mátkájának fájdalmát megcsalni — könnyeimmel fogok áldozni hamvainak — mint tartozom.

— Kedvesem, mond a marquise: nem kívánnak semmit előttem eltitkolni. Ovakodunk csupán téged jegyessed haláláról tudósítani, mivel lehetetlennek látszik előttnk. Részemről, ugy gondolom helyesebb lett vala őt tegnap nyájasan fogadni, mint ma oly nagy sietséggel érte gyászt ölteni.

— Minek e kedves alakot is megtámadni, szól felindulva a parancsnok.

— Kedves véreim, mond a marquise-nő: Te nem szeretted soha Tillemont urat — Ő nem lévén a Te férjed semmi sem kötelez arra hogy a Malabári özvegy szerepet jatszad.

— Madame! Kegyednek lehet kigunyolni fájdalmait — de én keblembé zárom el.

— Ily barbár bánásról képzete sem lehet senkinek mond a parancsnok. Mi oka volna siránkozni ha bánatos érzések nem szorongatnák.

— Mert a feketé jól áll nekíe: Ön semmit nem ért az asszonyok dolgaihoz.

— Nemde ön tovább is fogna engem kárhozattani. — Legyen tehát Tillemont nem holt meg — én nem voltam ma reggel temetésén — ?...

— Temetésén! mond Amélie *** és arra egy karszékbe hull — látja ön mily borzasztó eseményt titkoltak el előttem.

— Valóban nem, viszonzá a parancsnok: — épen semmi nem történt — hályog vonta volt szememre magát; de nézze csak a marquise mi az a mi e gyermek szeméből ki csordult, könnyek ezek vagy sem? —

— Igen azok könnyek. Ne nehezteljen ön azért kedves sógrom. Nem rosznak a jele hogy ő sir, ha mulatsága telik benne azért épen nem korholom. — Ezen életkorban a sirás is van szükség, valamint arra hogy a fejér és róza ruhák néha feketével is cseréltesse fel — még pedig ollyannal mellyek uszályal ékesítvék. —

— Ez egy neme az üldözésnek mondá zokogva Amélie *** miután elébb szememre hányták egykedvűségemet, ime most véteknék bélyegzik fájdalmait; — hanem én nyilván ki jelentem, hogy én M. de Tillemont ugy nézem mint férjemet. —

Könnyeitől elázva távozott a szép hölgy, szobájába vonván magát — maga után hagyván a nagy-nénét dorgáló parancsnokot — ki korholásait folytatni tovább is meg nem szünt. — Az alatt ezen különös esemény nagy zajt ütött egész Párisban. — Még azon este tömvék vendégekkel a marquise salonjái, kik vágytak tudni a történetet. Három Vicomte, hat lovag és nagy számmal a papi rendből egy szó hiba nélkül tanulák be azt — vacsora alatt a város minden videkeivel tudatandók. Bizonyos lévén tehát Tillemontnak halála, legkevesebé sem kételkedett senki azon, hogy udvarlását mint feljáró tette meg; — mátkájának szánakozó fájdalmai pedig elannyira kiegészíték e kis regényt, hogy nem jutott rá idő szót emelni az ujdarabok felől, — még azok-

ról sem, miket az ifju Cherubini csak e napokban kezdé meg Páris falain belől. —

Az alatt míg a rémalak megjelenése felől a marquise házában különféle okoskodások folytanak Fleuranges és Saint-André egyik kávéházban felkönyökölten az asztalra punchirozás között egymással érdekes párbeszédbe szövetkezett. —

— Meg hiszem mond a báró hogy a dolgok felette bonyolódott állapotban vagynak. Hanem még is tévedezik előlátásom, midőn e fiatal leányt siránkozni halom egy oly kéréje elhunytán, kit nem szeretett. Ezen körülmény tulzó számolásimat is megzavarja.

— És ön mindig csalódní fog számolásiban viszonzá Fleuranges, mert az élet nem lehetőségeken forog, hanem épen ellenkezőleg csupa kivételeken. Azon kövezet hova több ezerek között ön lábait tevő, azon piczi porszem, mit tündéjének minden lehelletével beszív — mind az nem egyéb kivételnél, a véletlen játéka, vagy inkább a felettünk örködő gondviselés relytélyes akaratja.

— Játszik ön kockát? fölfogván ismét szavait Saint André —

— Felette hibásan.

— Az mit sem árt; — tudja ön hogy kockáink hatszor adjak addig vissza a hetes számot, míg az alatt csak egyszer lehetne kivetni a tizenkettőt. — Nemde! az a ki mellett a hetes szám ví, hatszor fogna győzni ellenén? Igyék és feleljen erre.

— Báró ur, az élet és a kocka játék két különböző dolog. Akkor véli épen az ember a hetest jónak, midőn egyedül a tizenkettős lehetett a nyertes. — Ebben rejlik ön rendszerének hibája. Lehet hogy tegnap a körülmények lánczolata az események természetes sorában önre nézve kedvezőleg szövedezett. A büszke leány nagyon elkészülve lenni látszott M. de Tillemont hidegen fogadni, kit ma, mivel épen kedve telik benne keservesen sirat. — Ön jókor fölkél, egy kardvívást kísért meg, és lelkiösmeretét egy ember megölési vádjával terheli — és ime a nem reménylett tizenkettős szám villan elő. Ugyan hol van Pythagoras-nak azon táblája, — melly a nők szívéből olvasni tanítson? — Azt kikémlelni annyit tenne, mint a szélkelep forgását kitanulni akarni. — Vegyük őket egy mint mutatkoznak: ma gyöngéd nyájassággal — szikla keménységűek holnap, — akaratosak és szeszélyesek mint a szerencse, azok után szállongván kik épen nem keresik; — futván azoktól, kik eléggé bohók nyomdokaik után vágyakodni, — bő mértékben öntvén ki mérgöket arra, kit a család jelt ki számukra; midőn ellenben a sirba lenni vélt megváló szerelmest gyászolják, ki tagjait épen punchal melengeti föl.

— Mind ez nem akadályozhatja a szilárd erő uralkodását a gyengeségen, az ember munkalja jólétét és futja a fájdalom, józan érdekétől vezetettve, itélete által fölvilágosítva, és szenvedélynek nemtői ihletésétől lelkesítve, annak ki erős és ügyes győznie kell végre minden gátokon.

— Ön olvassa Helvetius-t, szép ész, de az ő tudománya rovására egy légesavarral ellátott erőműhöz hasonlitanánk, melly az öröme fel-tárja keblét, midőn a fájdalom elől le zárkozik. — M. de Tillemont ezen légesavart örökre le zártá. Valóban különös halotti szónoklattal lépne ön fel szegény jámbornak hamvai felett?

— Nincs is más különben.

— De ugyan! beszélje el ön kérem tervét, mit tudománya és számai sugallanak.

— Tervem igen egyszerű. Bèville feletti elsőségemet érzem, ki a maga nemében egy bohó, — és a gyáva Noyon-ról mit mondjak. Bevárom mig szánakozni meg szünt a szép leány. Azt hogy én öltem meg Tillemont távol sem gyanítjak. — Gyakori leendek tisztelkedésimben, végre az ártatlan gyöngédség érzetét erőmben és szenvedélyimben helyezett felsőségem által meghódítva, — nőül veszem őt — és megelégsem.

— Sok szerencsét hozzá, menjünk alunni.

(Folytatása következik).

A Vág melletti sziklakápolna.

Felvidéki tót lakosainknak a Vágfolyam zajos változékonyságára czéltzó, számos régi példabeszédek s hasonlítások vannak. — A Vág elkésett, midőn a teremtő a vizeket szabályozta, s e miatt arra van kárhoztatva, hogy mindig bolyongjon bizonytalan partok nélkül; nevét is a vágus (bolyongó) szótól nyerte. — Ez ugyan nem szerencsés elmésség, s ép oly, mint némely hajdani évkönyvé.

Ezen erőszakos folyam a róla elnevezett, s a kellem s gyógyerő sok csodáiról, magyar hajdankorunk számos és fontos emlékeiről, valamint regényes mondáiról híres völgyön iramlík keresztül, majd minden évben új ágyat vájván magának s igen is gyakran mutatván az ősvilági vízözön képmását; több tájon égig nyúló sziklatömegek közt kénytelenítetvén utat nyitni magának.

Egy ily hely találta többek közt Trencsin megye határ szélén, Thurócz felé. Két ropant nagy sziklafal t. i. oly közel szorúl egymáshoz, hogy alig lehet megfogni, mikép törhetek itt, ha mily keskeny átmenetet is, maguknak a habok. Ezen mereven kőóriásoknak homályos fenyegekkel borított csúcsait egykor rohanyokat gúnyoló, daczos sziklavarak koszorúzták, egymáshoz oly közel állók, hogy a zajló mélység fölött, egyik a más sugárlgyuval könnyen elérhette. Birtokosaik nem egyszer halálos vagy ősellenségek valának — Sztrecsen és Ovár, régóta romok és halmazok, most sem ismeretlenek a vidéken, mint tekintélyes jószágok főhelyeik; — hódolók egykor ezen váraknak, s tőlök nyervén elnevezetéseket.

Sztrecsen Ferdinándok háborgós idejében hadadi Wesselényi Ferencz birta, ki iffjatta s korábbi férfi idejében, akkor még régi nemes nevével s jó kardjánál nem sok egyebet nevezhetvén magának, ott lakott.

Pázmán Péter bibornok s áldornagy (Primas) hó buzgalma által húsz éves létekor a református vallásról ősei hitére térítettvén vissza, a dália termettel s erővel, ravasszággal s hősbátorsággal felruházott Wesselényi, kinek ereiben heves vér kerengett, agyában nagy tervek koholódtak, az örökké nyugtalan, de hallgatag keblében még is nagy eszközök általi munkásság lakozott, ki egész éven át gyors paripán ülve, hegyek s völgyek, bércek és társas várlakok mellett elszaguldozva, honunk halálos ellensége a török ellen harezolván; főlebb emelkedésének lassankint szilárdabb alapot keresett. — Nem sokára gazdag házasság által, meglelte azt egy tekintélyes házzali összekötésben. — Píros rózsákat akart ő korábbi borostyánkoszorujába fenni. —

A törökön győzelmes, Ferdinand udvarában tisztelt, honunkban pedig köz szeretettel bíró s magasztalt, hatalmas Bosnyák Tamás fileki fővezér neve számos éven át dicsőségben ragyogott; de neve vele együtt sírba szállott. Két házasságából fia nem maradt; de igen, három bájteli leánya az elsőből, kikre egész nagy vagyona szállandó.

Íde fordítá szemeit a fiatal Wesselényi. Az agg Bosnyák s a bator vitéz ifjonecz tüzes szemeik, hű kezeik s vidám szíveik találkozáva egybe kapcsolodván; többé el nem bocsáták egymást. — Mielőtt Wesselényi látta, Zsófia legidősb leányát atyjának komoly akarata oda ígéré neki; s azon zajos időkben ily akarataknak hódolni egész életen át, homályos sorsa s engedelmes szokása volt a gyöngéd leánygyermeknek. — Mindazáltal a szép, tüzes kérenek látására Zsófia szívében az első szeretet isteni szikrája fellobbant. — A gyermekség egyhangú kívánatai, mind egyszerre szappan buborékkint, elenyésztek. — Hirtelen tavasz nyílt meg a szelid meleg szívből. A saját szerelme előtt féltékeny elpirult kegyes szűz valóját egyetlen egy, édesen örvendeztető kétség remegé át, hasonló az árnyak ingásához, a fák susogásához, a zápor patakok tova zajlásához. Alig batorkodott lélekzetet venni, nézni, érezni, mert egész valója egyszerre övé lett; azt hitte, hogy a lég is, a világosság is, s minden élet övé.

Wesselényi kebele is elérzékenyült egy pillanattal. Még a zordonabb hős mell is nehezen állt ellen a szerelem májusi ajándékának. — Csak annak, ki szerettetik, kellene az „enyém“! menyei hangot kiejteni; nem a győzőnek, nem a gazdagnak, sem a művésznek és tudósnak! — Tied és enyém azon sarkak, mellyek a két világot mozgatják s az első háttortalan: „miénk“! az egek titkos pecsétje. — Zsófia angyali zavarodása, a szűzleányi ártatlanság küzdelme az örömmel fogadott szeretet fenhatalmával, feszítették s dobogtatták Wesselényi büszke szívét, — s mindkettő lángja egybeforrott; az övé, mint a homályban égő veres szövétnek; Zsófiáé mint a halvány enyhe holdfény, melyben a virágok jobban illatoznak s a harmatepepp szebben villog! — Minden panaszkodott Sztrecsen egyforma magányára, úgy vagyunk itt, mondák: mintha a világon kívül lennénk! — Zsófiának ezen magánosság kedves boldogság, világa Wesselényi volt. —

Bethlen Gábor erdélyi fejedelem özvegye, Brandenburgi Katalinnak Csáky Istvánhoz vonzó szeretete — Gusztáv Adolf svéd király általi fölingerlése Rákóczy Györgynek, — ez utolsónak Bethlenek iránti gyűlölsége, — s a sokszori törökvesz háborgatták ez években honunkat. — Wesselényi gyakran ragadta ki magát szelid Zsófiája karjai közül. — Szeretni, virogatni, sírni, imádkozni, volt egyedüli foglalatossága a kegyes asszonynak. Két év leforgása alatt kétszer lett anya Zsófia. Annál forróbban tapadt szíve a zajos életbe minduntalan kirohanó férjéhez; ki eleinte mindig változatlan hű szívet látszott hazahozni.

De nem maradt mindig így. — Wesselényi sötét, szilaj szemeiből emészto vágy tüzelgett, hasonló az erdőégéshez, mely, miután már minden fa megemésztozott, föld alatt még a gyökerekben dühöng. — Órákig tartó némasága tova vízzubhatag alig halható eséséhez hasonlított s némely hirtelen heves szava a fészta égen talányos menyörgéshez. — Zsófia megkettőzteté gyöngédségét; Wesselényi homloka fellegei még annál jobban homályosultak; futni akart, de mintegy léczövekelve hon maradt. Pokolkín járta át, ha bájtjeljes neje hó karjai ölelék át. Már lépteitől is megrezgett, mint a félték őz. — Gyermekai gagyogása rémítőleg hangzott fülebe, — s midőn egykor jámbor neje édes szavakkal panaszlá szerelme utáni hű esdekléseit, az erős férfiú szemei, reszketve minden tagjában, s a kemény hideg földre lerogyva, könyzapot hullattak! — De enyhülést ez sem adott. Melle elfogulva — szája némán maradt. —

Megszünnvén reszketése s egyedül látván magát, lesütött fővel lépett ki várlakából, parancsot adva, hogy az öreg Imre hozza utánna paripáját, maga pedig azalatt, míg Imre néhány szolgálával, lovakkal s fegyverekkel elúgratott, a zivataros elemek által mintegy megfrissítve s felüdítve, födetlen fejét s kikapcsolt mellét, az ég villámainak és záporának tette ki; aztán lovára pattanván, mintha gonosz lelke ragadta volna magával, vágatva elnyargalt. — Lelke méltóság, birtok, hatalom után vágyott. — Zsófia szerelme neki jég volt. Ó földiebb lángkebelt ohajtott, hol hév hévba olvadva, egymást emészte föl. —

Zsófia hű keblét bú emészette; de azért nem férjét vádolta sebzett szíve, ő angyalszép gyermekeinek szeretett atyjokhoz még mindig kegyes indulattal viseltetvén, önmaga iránt volt szigorú, s minden napon, órán, lépten és szavain szoros szemlért tartva, azon hibák után vizsgálódott, mellyek talán okai lehettek férje szomorúságának, vagy hajlandóságától foszthatták meg. — Hasztalan! — Magára hagyatva, alabstrom kezeit összetéve, földre szegezett szemekkel, a hosszú sárta hajfonadéki szétbomolva, miket valaha Wesselényi szerelme mézes heiteiben, mint feloldhatlan csomót nyakára s karjára kéjmámorosan szokott volt fűzni, fájdalmas mosollyal maga elibe nézve, gyakran órákig ült egyedül; de gyermekei csókjaik s enyelgéseik kihúzták szívéből a tüskét, elűzték lelke keserveit.

Wesselényi elmeállapota visszajöttkor nyugodtabb, viselete higadtabb volt. Belsejében ugyan villámlott még, de zivatar nem ütött ki. Annál kézzel foghatóbban hidegebb volt Zsófia ellen. — Tisztelettel udvariságot, szelid bánásmódot, lelkiösmérete ugyan szorosán látszott neki parancsolni, de neje közelsége nyugtalaná, boldogtalanná tevte. — Hol az ember szívből szeretett s többé nem szeret, nem is kellene már élnie! — Akkor önmagát élte túl!

Ha Zsófia Sztrecsenen csak nem zárdai magányban él mint Genovéva egykor az erdőben; úgy előtte nem lett volna titok, mit az egész világ már régen tudott, hogy tüzes, büszke hős férje egy kevély asszony bilincseiben eped. Végre értésére adatott, hogy férje a neki nyújtott szerelemitalban lénye velejét itta ki. Agya égne, lúzforrás futja végig ereit, szíve lángolna, a nélkül hogy megégne. Mint a szélkör követi a csübos asszony szemintéseit, közelléte felüdíti s megemészti egyszersmind! — De nála nélkül élni — lehetetlen neki: feje kabúlt, szíve elaszott, minden életerő s erély kihalt belőle! — Az örökké fölingerlett, de soha ki nem elégített (második Herkules Ompháliánál) most egész órákon át mozdulatait kíséri, meg nem fogamzott kívánatait szeméből lesi, egész heteket halgatással s rólai henye álmódzásokkal tölt el!

Mihelyt elfordítja szemeit, vagy szobából kilép, már a menny kapuit bezárva, magát pedig fogvaczogva s kétségbeesve örök sötétségben hagyatva véli! — A kellemduzs varásno, ki rabzolgait félelem és remény közt ringatva, parancsoló szeszélyek s engedelmes gyöngédség, majd kegyelet és szigorúság által hol magához édesgetni, hol eltaszítani szokta, még azon irtózatoss gondolattal is hagyja őt játszani, mint gyermeket késsel, Zsafiától váljon el, hitétől szakadjon el s a megtagadt tanhoz térjen vissza, hogy aztán a megunt első házasságát felbonthassa, s az ohajtott másodikra léphessen!

Zsófia testvér kez által írott ezen vésztelejes sorokat még végig sem olvasta, midőn a levél reszkető kezeiből kiesett. — Lassan mint az elpártoló szerencse, vég bucsuzásához még időt hagyni akaró, hullott le az a földre. De sebesben rogyott össze utánna fájdalmas ájulással, a magányos szobájában buslakodó Zsófia. Főleszmélvén látta, mikép a vész árja mindig jobban és jobban tolul feléje. Körüle mindenütt csak fekete fellegek s fenyegető zivatar. — Szeme a feszületre esett. Térdre bocsátkozott a szeretést és szenvedést ezen magasztos képe előtt s forró könyűkbe olvadt fel lassankint a néma, merevítő s véghetetlen fájdalom, melyet a jámbornak még csak gyanítatnia sem lehetett gyermekei s nőcselédei előtt. — Mintha innen a földről már elvitetett volna, magasb fény sugárzotta körül arcvonalzatát. — A környéken egy istenháza sem maradt gazdag ajándék, egy oltár sem, müértö kezének fölékesítése nélkül, — egy rab seni, — vigasztalása, egy beteg sem, ápolása, — egy szegény seni, gyámolítása nélkül, ezen „második Erzsébetnek!“

Egy homályos előszeretet már régóta különös bizalommal vonzotta őt a közelévő, egy meredekek csúson zúgó vízőből s vésztelejes átjárás felett, átellenben a Thuróczba vezető, keskeny s nem bátorságos hegyi uttal fekvő Vág melletti sziklakápolnához, a vízen és szárazon utazók imáik s fogadalmak különös tárgyához. — Egykor késő este elfáradva s lankadva tért vissza várába a boldogságos szűz képe előtt véghez vinni szokott áhitatosságából, s elaludt; álmában még mindig ott látván magát, honnan épen most érkezett meg, a sziklakápolnában, a boldogságos anya előtt. — A meny férnye s az egek őszhangja dicsőíték a szívet és fiát. Kegyesen és segedelmesen látszott a szenvedőre nézni, s minden pillantása által a szorongott szívet egy-egy nehéz tehertől megmenteni. —

Zsófia fölébredt: — körül tekintve tapogatózott, s hálósobájában látván magát, saját érzekein kétkedett. — Most hirtelen fölkelt, s könnyű hálóköntőshen, mezítláb, hűvös őszi éjen,

sötétben, üvöltő szélben s ablakait verdeső záporban sietett el a kápolnához. Egyedül keresztet függesztett nyakába, s vékony pálczát vett kezébe.

Csak ismételt parancsára engedelmességek szeretett urnéjoknak a bámoló s aggódó örök, s nyitották meg a kaput és csapóhidat, s engedték őt — egyedül menni.

A sötétségen keresztül egy keskeny fénycsík villogott előtte. Ő utánna siet, — csodás alakok himbálódtak a sziklán s mélység szélén; — félelem nélkül folytatá útját, — a természet háborodásban van; keblében most béke lett, a hegyes kavicsok magukba szítták gyöngéd lába rózsaszín vérért; — a sebhedt szív megvolt gyógyítva. — Világosan fénylett elibe a kápolna, — most már ott van, — s az isten anyja előtt letérdel. — Ugy rémlett előtte: mintha csodakeze áldva érintette volna meg — s minden fájdalma elmúlt, s minden mély álmom lenne, eltemetve a feledékenység sötét tengerébe.

Mily soká feketett oltár lépcsőire borulva az öröm és hála édes önfeledésében, hogy tudhatta azt? Boldogok közt legboldogabb a szerető szív, s a boldogra nézve nincs idő, legkevésbé tehát a szeretőkre nézve; mert hiszen az idő korlát és határ! — A hasadozó hajnal által fölrezzentve, haza siet Zsófia, szemközt találkozáván az örömben felkiáltó szolgálkkal, kiket tilalma ellenére, az ősz várnagy, miután asszonyuk soká elmaradt, aggódva utánna küldött, s kik mindenütt keresték; csak ott nem a hol volt. — Kevés óra folyt le még, mióta Zsófia reményteljes szívvel érkezett vissza kedves gyermekeihez, midőn Sztreccsen holtozatain végig hangzott az örömkriáltás: „az ur, az ur, urunk ismét itt van!” — A gonosz bűbáj mintegy csoda által látszott feloldva; — Wesselényi szeméről a hályog leesett. Benső magabátérés s bánalom megtérítették, a békét és szeretetet visszahozták.

Zsófia minden évben megünnepelte meghal-gatása napját. Ugyanazon keresztel mellén, ugyanazon pálczával kezében, ugyanazon ruhában, — czipói talpát kimetszve, — zarándokolt a drága ajándékokkal fölékített Vág melletti sziklakápolnában. — Közel és távol vidé-

kekből sereglettek oda a szűkölködők, gazdag alamizsnát nyerendők. Ő az áhitat s jótékonyág ezen évnapjából formászerinti alapítványt csinált.

Azonban „a földi szépek sorsa“ nem soká maradt el. — Wesselényi győzedelmesen harcolt a török ellen, s épen Rákóczy csapatjait szalasztotta meg véres főkkel; midőn Zsófiája terhes betegségéről tudósított. Rögtön haza sietett, de fájdalom! hogy élete ezen kegyes csillagát örökre elenyészni látta. —

Wesselényi Ferencz.

Történelmi-vázlat a divatról a le-folyt század alatt XVI-dik Lajos korszaka

a „Journal-Universel“ után
Karove András.

Azt állítják sokan hogy az angol frakkok viseletének behozatala első halálos csapás volt a

francia nemességre nézve. — Ezen játszi eszmében azonban minden különössége mellett, rejlik még is valami kis valóság, — mert a külső viseletnek mindig meg van a maga fontossága, — a változtatás, vagy az elébbeninek mással lett fölváltása gyakran a dolgok fordulatát is vonja maga után. — A mostani nemzedék a frakkok viseletét jelenleg csupán a táncztermek köribe szorítá. — XVI-dik Lajos alatt a színek legnagyobb változatossága uralkodott — a legkiáltóbb tarkaság jellemezte a divatöltönyöket 1785 körül. A jelenlegi rokoko divathoz hasonló csikós kelmék választékossága divatozott úgy a férfi mint a nőnem körében, különösen az 1787-dik kellemes nyárszaka idejében. (Lásd a 7-dik sz. a. ábrázolatot.)

A fiatalság a 8-dik sz. alatti alakzat szerinti viseletben látszott leginkább büszkélkedni — daczára annak, hogy tetszős külszint bizony nem igen kölcsönözhetett. —

Az ékszerék, a drága szelenczék, a gazdag osztálynál divatoztak leginkább, mely oly tulságig terjedett, hogy 1780 körül a Párisi arszlánok egyszerre két zsebórát kezdének hordani — mely alkalmatlan divat elég soká fentudá magát tartani, és később a nőnem által is elfogadtatott. Richelieu Marschal, ezen a kellemi ék veteránja (ce veterán des graces), a ki akkoriban épen 3-dik házasságra lépett, — első volt, ki ezen divathoz alkalmazkodott. — Bizonyos napon egy valaki meglátogatván őt, mind két óráját földre ejté, mi által felette megzavarodva ügyelenségeért nagyon kezdé magát mentegetni, „Vigasztalja ön magát, mondá neki a nyájas Marschal: soha sem láttam még két órát illy egyformán járni.“ —

A háromszegletű kalapok viselete fentartá magát egész 1785-ig, — ezután az angol és amerikai alakzatt jött divatba. (Lásd a 8-dik és 9-dik számú ábrákat.) 1790. felé már a gömbölyű kalapokat kezdék hordani. —

A hajzat és szakál, mint legjellenzőbb tárgyai a viseletnek, legtöbb változatosságon mentek keresztül, különösen azért, mert a nőnemi kaczerság (coquetterie féminine) legvarázslóbb eszközeül szolgál. — Mondják: hogy Mark-Aurél hitvese 19. év elforgása alatt három százféle

2) Pierot pongyola 1785.

1) Reggeli sétaöltözet 1772.

3) Chapeau bonnette pompás fejlődés 1786.

6) Reggeli pompás fejdísz 1786.

4) Torzalaku hajdísz 1778.

5) Pompás fejdísz 1785.

fejdísz által tünteté ki magát, mi részbeni aszszonyi hiúságán most élő hölgyeink is alig ha csodálkozhatnak. — XVI-dik Lajos alatt a párisi nőnem ajtai naponta legelebb is a fodrászok látogatásainak nyitak meg. —

A nőnem reggeli sétája alkalmával az 1. sz. alatti divatalakzat szerint öltözködött. — A hölgyi pongyolát (negligeé) 1785 körül a 2. számú alakzat tünteti elő — a pompás fejdísz (grande parure 1786.) a 3-dik számú ábrázolat mutatja. — Az 4-dik, 5-dik s 6-dik szám alatti torzalaku mintázat világosan mutatja, hogy a divatnak minő nagy bolondja az emberinem — ezen tulajdóságos majmolás még is egész a francia lázadás korszakáig képes volt magát szakadatlanul fentartani. — Hogy mai idők szellemé az öltözködésben és fényűzésben szintén a tulajdóságok után ragadtatik, — úgy hiszem, senki kétségbe vonni nem fogja — annál is inkább, hogy azt teljes mértékben — érzi a házas világ — és szemmel való bizonyosága a nőtlen élet — mely két ellentét sokat sughatna meg nehány divathögy füleibe.

Országgyűlési hírek.

** (Az országgyűlési ifjuság) körének ünnepélyes megnyitása e hó 16-kán volt. Az ünnepélyt a kör jelenlegi elnöke Székely József nyitotta meg „Trónbeszéd az olvasókör szószékéből“ című igen jeles humoristikai felolvasással, melynek metsző satyráját, éles vitzeit, több helyeken, a közön-

ség, tetszésének hangosan kitörő jeleivel fogadta. Utánna az ismertes fiatal író Berecz Károly szavalt a saját költeményét „A népéletből“ Lauka Gusztávnak nem hagytak addig békét, míg majd minden során megtapsolt „Spanyol románca“ című vig költeményét

a kör jegyzőjének Szarvady Frigyesnek ügyesen szerkezett, s kitünőbb fordulatainál megtapsolt „elmefuttatása a körről“, mely tulajdonképen humoresk volt, de berekesztő szavai komoly, lelkes szavak voltak az ifjusághoz, s buzdítók: hogy feledve minden különbséget, mely megyéik közt talán létezik, baráti kezdet fogva egyesült erővel igyekezzenek magukat előbb előbb küzdeni a művelődés mezején. A műveltségnek megfordított hasonlatossága van az egészséggel — mondá többek közt a derék felolvasó — ennek becsét leginkább csak akkor érezzük, midőn már birtokában nem vagyunk; amazét pedig akkor tudjuk csak valódi elismerni, midőn már tulajdonunká tevők. Adja isten hogy ez egyesülettől minél távolabb maradjon a visszavonás kigyója, mely szinte mindenütt sarkában van a szegény magyarnak, s melyly úgy látszik itt is kezdi már ütögetni ördögi fejét. Békességnek istene, ne felejtkezz el jámbor fiaidról, de szabadítsd meg őket a gonosztól! Amen. —

7) Az 1787 evi divat.

8) A fiatalság viselete 1787.

9) Az angol és amerikai kalapdivat 1787.

másodszor is elnem szavalt. Azután hallottuk Makai J. ügyvédétől Petőfi hatalmas versét „A nép nevében“ Oláh Károlytól „Kinizsi a kenyér mezőn“ saját dolgozatát. Funták Sándor olvasta Petőfinek „Dalaim“ című gyönyörű költeményét. Elek Lajos Tomka Kálmánnak egy versét „A váltság napja“ Már L. A levélvivő parasztot. Berekeszté az egészet

Most pedig mindekelőtt

** (Egy bakot) kell feltámasztanunk, melyet szerencsétlenségünkre azért löttünk

meg, mert mások hajtották előnkbe. Nem lévén t. i. azok közül valók, kik a német-színház pénztárát keservesen keresett garasáikkal növelik, csak hallomásból tudtuk, s annak nyomán közlöttük, a mult számban olvasható scandalumot, melyet ezennel ki igazítani kötelességünknek ismerjük. A botrányköve ugyan is nem a színház prima donnája volt, hanem Ferretti (nem az olasz

bibornok, hanem a helybeli német tenorista) s Megerléné asszonyt nem is hajgálták meg, hanem csak ki — azaz nem is annyira ki-, mint be-pisszegették. És így most körülbelül olyan formán jártunk, mint az ismeretes anekdotában azon pesti ur, ki inasát bizonyos N. asszonyság fölkeresésére küldte a váci utcába. Megérkezett nagy későre az inas, és referált, hogy a sokáig keresett asszonyságot végre megtalálta, de nem ám a váci, hanem az öt pacsirta utcában, és nem is N-nek hívják azt, hanem Stefkónak, a ki még nem is asszonyság, hanem csizmadia mester.

** (Azon csavargó) kiról a minap e lapokban említést tévünk, hogy bennünket is megtisztelt látogatásával, a „budapesti híradó” szerint be van fogva. Lám, ez a mi szállásunkon bizonyos grófot keresett, és most bizonyos pandúrokra talált. Nem kellett volna olyan nagyra látni; — ott van a magyar példabeszédek közt, hogy a ki magasan hordja a fejét verembe esik.

** (Időjárásunk) becsületesen viseli magát. Eleinte nagyon nagyon rugdalózott, mint az új menyecske, de a napokban már megadta magát. A nap letette fölleg-wiklerét, szabadon engedi bámulnunk aranyló fürteit, s hideg mosolygással, mint valami zárda szűz, pislogat le ránk a messzi magasból. A hatalmas duna jégbilincsek alá verve, nyögve kénytelen nézni hogy a parányi ember ide-estova szaladgál rajta, mint haldokló oroszlánon a mesében az egerek. — A sip ladások egyébiránt fölse veszik az egész hideg tréfát, oda állnak a kapu alá, s addig kinezák a házlakók fülét, még — hogy a Székely vitzét használjam — vagy meg nem fizettetnek, vagy ki nem fizettetnek.

** (Egy grófhölgy soiréjában) borzasztó szerencsétlenség történt a mult kedden, mit ovó például akarok itt megemlíteni. Mig a hölgyek és urak a táncteremben voltak, a házi inas a théa-készületet vitte be egy mellékszobába, de mielőtt azt az asztalra tehetné volna, megbotlott; a lángoló spirítus a szőnyegre kiömlött. Az égő szőnyeg oltására odaugrott egy a szobában volt kisasszony, szeretetre méltó szende leánya, a magyar ipar körül annyit tett báró J-nak, és szörnyűség, — ruhája allja a szőnyegtől lángot kapott, s egy pillanat alatt egész fejéig tűzben állott a szerencsétlen hölgy. A mellék terem vígadó vendégei csak későn vették rémülten észre a történetet. Most a báróhölgy iszonyú fájdalmak közt fekszik ágyában, s mig összeégett teste meggyógyuland, soká kell nélkülöznie a vidám köröket, melyeknek ő oly szerény de drága virága volt. Szívünkben kívánjuk, hogy minél hamarabb szabaduljon kinaiból.

** (Az országgyűlési hölgyek) több táncvizalmat adandók a farsang folytában, aláírási ívet nyitottak maguk közt 60 forintos részvényekre. Az aláíró hölgyek száma mintegy kétszáz körül van. Az első fényes vizalom a mult csütörtökön, bálrendező zalai követ Csúzy volt. Ha még a magyar országgyűlésen, a magyar urak is oly sokat keringenek, mint e bálban; akkor mi okon várhatjuk a német sógortól, hogy csárdást táncoljon? Egyébiránt, a magyar annyira megszokta már német nótá után táncolni, hogy midőn maga szabadjában van, még akkor is, akaratlanul is rá áll a lába. No de semmi, majd másképp lesz ezután?.....

** (Bartay Endre) mult vasárnapra hirdetett „Nádori üdvözet” czimű nagyszerű hangversenye, bizonyos okok miatt január 23-ra jött át. — Schmidt ur a szavalást még most is viszi. □

Fővárosi posta.

Pest, Jan. 29kén 1848.

Ugy hisszük, hogy a vidékieknek nem lesz érdektelen tudni azon legújabb intézkedéseket, melyek a muzeum tárgyainak megismerésére iránt a fős. nádor által tettek, hogy a fővárosba jövőn azokhoz alkalmazkodhassanak. Ugy mint: 1) A már is megnyitható gyűjtemények

ünnepek és vasárnapokat kivéve naponkint 9 órától 1-ig állanak nyitva, és pedig hétfőn és csütörtökön a kincstár, pénz s régiség gyűjtemény, — kedden és pénteken a természetosztály és kézműgyűjtemény, szerdán és szombaton a képtár. 2) Nap és esernyők, botok, kardok, vagy bármely fegyverek visszajövetig a kapunál hagyandók. 3) Tíz éven alóli gyermekek fölvi-gyázók nélkül be nem bocsáttatnak, valamint a tanulók, ha könyveiket a kapunál nem hagyják. 4) A tárgyakat érinteni tilos. 5) A t. cz. látogatók külön szét ne oszoljanak, hanem az illető vezető mellett maradjanak.

Egy társaság alakult itt, mely a lutheranus templomtól a pályaudvarig lóerőre alkalmazandó vasutat szándékozik építeni a középponti vasuton jövők és menők könnyébségére, mivel a pályaudvar, kivált a belvárostól jó távolra esik, „omnibus”-aink pedig oly rendetlenek, hogy néha a félváros valamennyi utcáját összejárják, mig a kiűzött állomásra érnek.

Pest mindazon emelkedés dacára, mellyel néhány év óta méltán dicsekedhetik, nem bír, nem mondom pompás, de csak közepes város-hoz is méltó templommal. Jó ideje már, hogy emlegetik, miszerint a Leopold-városi inkább pajtának, mint templomnak illő kápolna helyén nagyszerű templom fog építtetni, és a kőhalmazok csakugyan már két év óta ott hevernek, de tudja isten, hogy van, magoktól nem akarnak épületté alakulni. Most már bizonyosnak mondják, hogy jövő tavasszal az építés el fog kezdeni. Adja isten, hogy még ez év folytán elmondhassuk:

Nagy volt a munka, s bevégezéd
Emberül e munkát.

Sokszor volt már szó arról a lapokban, hogy némely iparlovagok a vendéglőkben hol kanalat, hol kést tévedésből zsebökben elvittek. Mi ennél többet is tudunk. Mult vasárnap S. vendéglőjében két urfi jelent meg (mondják, hogy tanuló; de mi ezt nem hisszük), s miután ettek, ittak és elmentek volna, észrevették; hogy az abroszt is magukkal vitték, alkalmasint zsebkendő vagy köpönyeg helyett, — szinte tévedésből, ugy is be volt e lapokban bizonyítva, hogy tévedni emberi gyarlóság.

A helybeli társas körök száma ismét eggyel szaporodott, és mi ennek — nem örülünk. Nem azért, mert azt hisszük: hogy ezeknek egyik eredeti célja, miszerint különféle rendű és rangú egyének összejöjjenek, s a mánás hon hagyva a nagyságot, a polgár szegre akasztva a philistert, a különböző érdekek kiegyenlítéséhez közeledjünk. Most már van Pesten casino, két kör, gyűlde, s legujabban polgári casino. Ez elkülönzési szellem ott, hol inkább simolni kelt egymáshoz, mint oszolni, s határfalakat vonni egymás közt, semmi esetre sem helyeselhető és vagy elbizottságra mutat, vagy szűkkeblőségre.

Tegnap a város egyik legnépesebb részében, a király utcában midőn egy óras lánya délben a bótba jött, agyját meggyilkolva a bótot pedig kirabolva találta. Ki lehet e borzasztó cselekmény tetese, mindeddig nem tudatik. Mondják, hogy utójjára két csinos külsejű fiatal embert láttak a vétett színhelyére bemenni. —

Rózsavölgyi a derék, eredeti nemzeti hangszerző e napokban meghalt, és pedig állítólag nem a legkedvezőbb körülmények közt. Ő, ki ezerekben kellemes búsongó, majd fölviduló érzést tudott szerzeményeivel gerjeszteni, oly szomorúan költözött a túlvilágra.

E tragicus eseményekhez csatoljuk még azt is, hogy Buda városának alkalmasint legidősb lakosa, egy 110 éves nő e napokban szinte meghalálozott.

És ha már Budán vagyunk, hova menni a hajósok classibus gorombaságai miatt csak nagy resignatióval határozhatja el magát az ember, említsük meg az ottani bérkocsisokat is. Ezek ugy látszik ki akarnak fogni a pestieken, nem ugyan gorombaságban, mert ebben utólérhetlenek; de — mi a bérkocsisok krónikájában hallatlan! — böcsületességben és utcai suhanczok. Egyikök a szánjára kapaszkodó utczai suhanczok

leüzése végett visszafordulván, nem vevé észre, hogy lovai az alatt egy koros embert összetapos-tak. És ebben az emberszeretetek még seimmi jeleit nem látjuk, legfőlebb mentséget, hogy hiszen az eltaposott a csörgők hangjáról tudható a lovak közeledését; de igenis abban, hogy a többi bérkocsisok, miután ez tudokra esett, minden költségeket magokra vállaltak. És e sorok írója örül, hogy azon eddig szinte hallatlan kellemes helyzetben van, miszerint először említvén leveleiben a bérkocsisokat, rólok dicsérettel emlékezhetik meg.

A német noththeater, vagy theaternoth pénztárnoka nagyszerű csalásban lepetett meg, mely-lyet már hosszú idő óta nagy sikerrel üzött. Azonban azt mondják: addig jár a korsó a kátra, míg végre eltörik. Valahára ő kelmet is nyakon csípték.

E héten tartattak, és még a jövőnek elején is fognak tartatni a helybeli luth. gymnasium vizsgálati, melyekben valódi örömmel tapasztalhatni a haladást, a tanítók ügyszeretét, s a növény-dekek szorgalmát

Néhány hét előtt egy ifju egy böcsös aranygyűrűt vett, s azzal szíve bálványának kedveskedett. A legforróbb viszony látszott köztök már régóta főállani, min az ifjunak legkisebb oka sem volt kételkedni. Menyire csodálkozott azonban, midőn egy házalo zsidó által e napokban épen azon gyűrűt látta eladás végett magának kínáltatni! Eleinte gyanakodni kezdett, és a zsidót megtámadá: azt állítván, hogy a gyűrű lopott. Ez látván, hogy másképp nem fog menekülhetni, mint ha azt, kitől vette, megnevezi; — az ifjunak szeme szája elállott, midőn kedvese nevét hallá hangzani. Minthogy pedig az illető, kívül egy nappal előbb is találkozott, egy szóval sem említé, hogy az ajándék elveszett, vagy ellopatott volna; kénytelen volt hinni. Az ifju a gyűrűt ismét magához vásárolta, de nem tudjuk, újra oda akarja e adni kedves hivenek. Ha igen, az illetőt ezennel előre figyelmeztetjük óvakodásra. Mi a dolgot épen nem vesszük rossz néven, nóktól már minden félét megszoktunk.

Irodalmi újdonságok. Következő érdekes munkák jelentek meg: Túrmező oklevelekkel kísért jogtörténeti ösmertetése. Palugyay Imrétől. — Vallas nemzeti encyclopaediájának 4-dik füzet. — Vadon virágai. Novellák Jókai Mórtól, két kötet. — Hangok az emberiséghez. Hiadortól. — Shakespearenek Vörösmarty és Petőfi által eszközleendő fordítását a könyvkiadó egyesület fogja kiadni.

Mondják: hogy Vörösmarty és Petőfi együtt a halhatatlan Shakespeare műveit fogják fordítani. Ha e hír való, ugy méltán várhatjuk a remek műveknek remek fordítását. —őfi.

Kassai futár.

(Beküldetett.)

Jan. 30. A „Journal universel” francia lap sajtó panaszt emel, hogy Párisban ez idén semmi farsangi élénkség nem mutatkozik, s e miatt ugy látszik: mintha a hajdani vizalmakat hirtelen böjti napok váltották volna fel. Ha ez igaz, ugy a párisi néppel kölcsönös rokonszenvet érez a kassai kis világ, mert mind a mellett, hogy e jelen farsangi időhöz alkalmas kemény téltől a kellő bókot meg nem tagadhatjuk, — de a szomorú s redős homlok nem vidámságnak mutatja jeleit, — mert a helyett, hogy a beállott farsangi napok az öröm bélyegét viselnék magukon, mindenütt csend és nyugalom uralkodik; a zaj és lárma, mint a farsang legfőbb tényezői, kihalni kezdenek. — Január, ezen különben a zajongó zene és mindenféle gyönyörölkvek hava, megtagadta jellemét, — a magányba vonulás s elszigetelés köntösét látszik magára öltetni. Vagy talán tudnál eléhozni egy említésre méltó tánczestélyt, melly a kellő dicsőitést megérdemlené — hová lett a régi kassai vizalmak korszaka! — s méltán lehet azon kérdést tenni, mi ennek az oka, melly annyí egykedvűség és közönyösséget tudott előteremteni? Hja! fő ok a pénzücske nem léte! Ezen

crisis, mely mindenki pénztárczájából kikandikál, a jelenlegi kassai farsangra nézve leginkább a lábakon gyakorolja veszedelmes hatását. Ha van is itt Kassán egy két helyütt egy kis összevetel, ez csak úgy szólván alattomban, mint egy titkos utakon történik, ezek körében is többnyire a jövődőröli beszélgetések hozatnak szönyegre, hogy azalatt a szomorú jelen felett a vigasz szavai kizsákmányoltassanak, — van panasz, ásitozás és unalom a családi körökben elég; — az ily farsangi napok, valóban elmondhatjuk, méltán bőjti napokká bérnáltathatnak el, minők magukra inkább a bünbanát, mint a kedélyvidorság bélyegét öltik fel. — Igen, de még más fő ok is van, miért nincs itt Kassán s tán más helyeken is semmi farsangi élv, — mert országgyűlésünk lévén, a politizálási kórság még a gyöngéd nők termeikbe is kiiradott, a válaszfelirati kérdés a dámáknak is szívtökre hatván, nem esoda, ha élénk vigalmi elszóródások helyett, a komolyabb napi-politikának is kívánnak áldozni; nem esoda tovább, ha a főbb körökben a táncvigalmi estélyeket, corteskedő diner-ek és soiréek váltják fel, s hogy a nőnem is immár politikával kezd bibelődni. Az igaz, igen szép dolog a csendes házi körön kívül a politikai mezőn is hódolatokat ébreszthetni, s néhány elkábultat a diadalkocsi után voncsolva látni; de ez aligha hivatása a szépnemnek, — mert először felette káros hatást szül a családi életre, — másodsor a női hivatásnak kissé ferde irányt is szokott kölcsönözni. Hogy ezen igazságok egész fontosságát kellőleg tudták érezni és méltányolni a legnagyobb alkotmányos nevezetek, mutatja Angolország, melynek parlamenti termeiből a nőnem — jelenlétének káros hatása s több más fontos politikai nézetek tekintetéből, jelenleg is ki van rekesztve. Igen is, mondaná erre a kassai hölgykoszoru, mi magunk is átlátjuk némileg ezen nyomatékos okok igazságát, de hiába, a nagy hírű zempléni O-Conelt s ide Kassára vendégszerepekre jött s ritka diadallal megjelent többi vándortársait is csak megkellett egyszer látni, — megkellett halani, mikint tör és terjeszkedik egy bizonyos szellem a Dargó hérczein is keresztül! — Szeretnénk még többeket is ezen diszes hölgykoszorunak „sub rosa“ megsugni, de a futár majd elkésne; annál fogva most csak azt jegyezzük meg s ajánljuk kegyes figyelmeinkbe, hogy mi úgy vagyunk meggyőződve s úgy hisszük, miként a esendes házikör a nőnem eleme, s ezen rendeltetésén túli lépések ha nem többet, de minden esetre a „delicatesse“ sérveit árulják el.

K A.

Körültekintés a világban.

Buda-Pest. A nm. magy. kir. Helytartótanács boldogult cs. kir. főherceg József nádorért nagyszerű gyászmisét fog tartatni, melyre a törvényhatóságok, rendek, polgárkatonaság s a t. hivatalosak lesznek. — Városi mérnökök hivatalos vizsgálata után a Duna jege oly szilárdnak és erősnek találtatott, hogy a rendőrség gyaloglók számára az átjárást megengedte, hidbérletnek pedig kötelességül tevő, be- és kijárásnál fa hidakat építtetni, mivel Budán császárfürdőből, Pesten pedig hengermalom s czukorgyárból kifolyó meleg víz a jégéni közlekedést veszélyezteti. — Mult hó 30-dikán világos nappal jövendő állandó hid táján egy rongyos szegény tót megfagyva találtatott. Nagy pálinka szag éreztetett rajta. A nyomorult összekoldult pénzét hihetőleg megmervült tagjainak fölmelegítésére s a veszedelmes tűzalt futószzerű használati akarta. — A budai tolvajok elbizottak kezdnek lenni. Ezen veszélyes éjkorok nem elégülnek meg csak a szükségesnek ellopásával, hanem már a szükségtelenhez is hozzá nyúlnak, s azért ily hosszú új fieszkókat, elfogatásuk esetében, példásan kellene meg is büntetni. Így többek közt mult hetekben a várban több pinczék s komrák törtettek fel, s azokból befőzött gyümölcs, finom borok s egyéb csemegék oroztattak el. — Aradszolnoki szárnyvasuton a műtani előmunkák már bevégezvők, mult napokban egy bizottság által

megvizsgáltatván, jóvá hagytak. Hogy a vállalat végre is fog hajtatni, kételkedni nem lehet, miután több nagy földbirtokos érdekekkel viseltetik az iránt.

Besztercebánya, Jan. 19-kén. Noha Besztercebánya tova környékében az öldöklő angyal — a hagymáz, typhus — hónapok óta oly miódon ragadja el áldozatait, hogy December utolsó napjaiban 2311 lakost számláló Detwa mezővárosban egy napon 11 halott feküdt kiterítve, mindazáltal eddig a mi vidékünket megkímélte s csak néhány áldozattal elégedett meg.

A debreczeni vásárból hazatért kereskedőink s üzereink beszélnek, hogy húsz év óta nem volt oly jó, nagy s élénk vásár Debreczenben, mit a pest-szolnoki pálya általi megkönnyebített közlekedés igen előmozdított.

Bécs, Jan. 25-kén. Tegnap este megérkezett ide ó cs. kir. fensége Mária Louise főhercegnő holtteste: A testőrség s rendes katonaság már 7 órakor az ünnepélyesen megvilágított indóháznál felállítva voltak. Midőn a holttestet vivő kocsi szénautczán át Belvedere mellett haladt el, a lejtős, hóval lepelt s ólmos uton egyik kocsiló orrabukott s a mellette menő lovat is magával rántotta le, mely alkalommal egy rakodó zúzást kapott a lámpalovas pedig lábát törte el. Ma 11 órakor történik a kapucziusoknál a temetés. — Hir szerint jó nagy számmal keringnek 100 és 10 forintos hamis bankoták.

Felső-Szléziában Gräfenbergből. Priesnitznek Schroth zsemlye orvos mellett egy új vágytársa támadt Hackenberg nevű tulajdon sógorában, ki Gräfenberg tövében Böhmischdorf faluban gyógyintézetet állított fel s ott meleg vízzel gyógyít. Sikerült neki több gräfenbergieket, kik igen fázekonyak voltak, magához édesgetni.

Baseli levelek jelentik, hogy ott a bécsbeni megbukása által ismeretes báró Geymüller Henrik meghalálozott s nagy pompával eltemetett.

A mberg. Lóhús evés ellen. — Itt egy egylet van keletkezében, melynek tagjai véghetetlen számosak leendhetnek, egy lóhús evés elleni egylet, mit a liberális angolok ismeretes nemeslelkűsége ajánlott először, midőn ők a mi kövér vágó marhainkat megvásárolják s a leves Beefsteaks és Roastbeef-eket jó ízűn eszik. Az új egylet nagy viszhangra talál itt, s az egész publikum ellene mond az udvari tanácsos Perner tudor ajánlóiratának, mely a lóhussali éleést ajánlja, s mellyet az állatkinzás elleni müncheni egylet 100000 példányban terjesztett el. A hyppohagia elleni egylet tagjai szentül ígérnek egymásnak, hogy soha lóhúst nem esznek, s inkább az izetlen tehénhúson s a nedvetlen bőrös és szivós porczogókon és inazatokon rágódnak, minőket a mi igen finom s udvarias csontvágóink hízott ökor hús gyanánt árulnak, s ezen drága csemegéből a szegénységnek is juttatnak.

Hamburg, Január. 15. Alig hiheti az ember, hogy épen itt Hamburgban, mely nem régen tűzvész által olly iszonyatosan szenvedett, valamely ember olly elfajult lehessen, s alattomban gyújtogasson. S még is e napokban két előkelő családbeli fiatal kereskedő, mivel két év előtt nagy öszvegre biztosított s titkon kiürített élésházukat szándékosan felgyújtották, mely alkalommal 5—6 épület tetemesen megkárosított, 20—25 évi fonóházi-börtönre ítéltetett.

Felső-szléziabeli tudósítások szomorun rajzolják azon nyomort, mellyet több helyeken a hagymáz és idegláz pusztításai okoznak. Már mult nyáron mutatkoztak az éhszükség következményei, mellyek az előtti télen egész Visztuláig uralkodtak. Ezen folyó hosszában fekvő falukban az idegláz oly pusztítólag ütött ki, hogy a hatóságoknak egész házakat kellett bezáratni, mivel minden örökösök kihaltak. Legtöbb szegény emberek ragadtak el a betegség, kik mult télen még marhatakarományt sem tudtak saját élélmükre felkutatni, hanem gyakran fahéjjal táplálták magukat. Mult nyártól fogva az idegláz lépésről lépésre haladt előre, s jelenleg egész Gleiwitz, Militsch, Pless, Ratibor s Kosel városig hatott

el, minden körülfekvő helységeket meglepte s roszfajú hagymázzá változott. Egy nem régen Plessben megjelent tudósítás közli, hogy a betegség első megjelenésekor a sirásó s neje estek áldozatul; az elsőnek ntódja szinte nem sokára meghalt, s a tudósítás megjelenésekor nem találtatott sirásó. Gleiwitzben valamennyi halott-hordó meghalt, kik egy a hagymázban meghaltat a temetőbe kivitték. Ratibor és Koselben több vagyonos ember lep meg a nyavalya, mint vagyontalant. A halottak száma eddig sokkal nagyobb a felgyógyulókénál. Legtöbben rövid idő alatt multak ki.

Spanyolhon. Madrid, Jan. 8. Tegnap reggeli 4 órakor Espartero megérkezett ide. Utját Angolhonból San Sebastiánba spanyol gőzösön tette, s onnan haladék nélkül ide jött. A belső minister Narvaez tábornok meghagyásából elibe kocsizott, s egy mérföldre innen soká beszélgetett vele.

Dánia. A weseri ujság Jan. 21. írja: Kielből Jan. 20. következő tudósítást kaptunk egy fontos halálszóról: Épen kevéssel a gőzkocsi elindulása előtt Kopenhágából egy futár VIII. Keresztely király halálának hírével érkezik meg. Jan. 19. reggeli hetedfél órakor mult ki ő fölsége.

Párisban St. Denis külvárosában mult hónapban Cavé úr öntödéjében nagy szerencsétlenség történt. Azon pillanatban, midőn 40,000 kilogram (1 kilogr. = 2 font 1/2 bécsi lat) érsz legnagyobb hévben elolvadt, a kemence hirtelen megrepedt egy oldalon, s az azért mint a lávafolyam rohant ki a nagy nyíláson. A jelen volt munkások közül 8 nem futkatott el egészen hamar. Az ércz utólerete őket bokacsontig, s fájdalom mind a nyolcz lábainak elvágása elkerülhetetlen leend.

Koblencz, Jan. 20. Itt a gabnaneműket folyvást nem keresik. Mai gabnavásárunkban kevés vagy semmi kelete sem volt, minél fogva az élet ára ismét tetemesen alább szállott, úgy hogy egy scheffel roszért (1 sch. = 57 itcze) 1 tallért — 25 garast s még kevesebbet is fizettek. Sőt tapasztalt üzerek azt állítják, hogy jövő aratásig az élet ára főlebb nem emelkedhetik. —

Oroszhon. Pétervár Jan. 11. Moszkvában Dec. 19 — 26ig 159 személy betegedett meg epemirigyben s 84 halt meg. Mintegy 3 hét óta a betegség hatálya ugyanazon fokán áll, sőt valamivel nagyobb. Twer helytartóságban a betegség mindig csaknem kizárólag Torschek városra van szorítva. Kasán helytartóság megyében az epemirigy meglehetősen hévvel áll elő, mert a megbetegülteknek majd fele halt meg. Így uralkodik az ezen nagy birodalom majd minden helytartóságában, néhol nagyobb, néhol kisebb mértékben. Dec. 14. Witebsknen is már kiűtött.

Angolhon. A „Sun“ következő tényt közöl: Midlesexben egy szegény asszony hangosan siránkozva jött a helybeli Coroner segédéhez s jelenté neki, hogy testvére meghalálozott s hitelezői holttestét lefoglalták, s midőn baráti s rokonai temetés végett a gyászháznál egybegyültek, a holttestet szegény rokonai minden rimázkodása daczára sem akarták a hitelezők kiadni. A Coroner segéde kerület tanácsához utasította a szegényt, s ez a hitelezőket büntetésül arra ítélte, hogy a halottat saját költségekön temettessék el.

Algier. Teniet-el-Haad, December 27. Ez évben a benszülöttek rendkívüli munkássággal folytatják a földmívelést, s mindenütt erős bizalom mutatkozik háborúatlan békéhez. Az utak bátorsága minden reményt meghalad, s a legtávolabbi pontokon olly bátorsággal utazik az ember, mint Európa fő országutain. Ezen bátorság még nagyobb és állandóbb lesz Abd-el-Kadernek váratlan megveretése által. Vele a háborúnak vége s az utolsó arab hatalom elenyészett, most már az arabok mint már az európaiak félelem nélkül s bizalommal végezhetik mezei munkáikat, s mi most már a gyarmatosításnak sebes kifejlődését kéttelenül várhatjuk.

Halálozás.

Tekintetes, nemzeti és vitézett kliestinai Klestinszky István, t. n. Abauj vármegye érdemteljes levéltárnoka, — ezen, s több t. n. megyék táblai hitese ülnöke nincs többé!! Tettség az örök gondviselésnek őt a legközelebbi múlt Január hó 31-dik napján éjféli 12 órakor élte 46. évében súlyosan nehezült idegláz következtében ez életből kiszólitani. — Benne buzgó keresztény férfit, a vallás, melyhez tartozott; fáradhatlan munkásságu tisztviselőt a megyei tisztikar; testvéri s rokon szeretetének eléggé meg nem siratható példányát, testvérei s számos rokonai; — feledhetlen, és szép lelkületű jó barátjukat, tisztelő baráti méltán gyászolják. — Az elhunynak meghidegült tetemei f. e. Február 2-dikán Kassán szokott vallásos szertartással végzett kikisérés után következő más napon Rozonyban a családi sírboliba tétettek. A béke nem-tője lebegjen sírja felett.

Emlékezetül barátinak.

Vény az ifjuság-neveléshez.

Itt szolgálunk egy humoristikus vényel az ifjuság-neveléshez, melly azon mértéken tuli tömés-rendszert, mellyel ifjuságunk mint gőzzel ugy töltetik meg tanultsággal, gúnyorosan korbácsolja. Így szólván az:

Végy: Két egész hat nehezékgi vallásoktatást; két — három nehezék ugy nevezett gondolkodó olvasást; egy nehezék szépírást, helyesírást, irálygyakorlatot és nyelvtant, s ha még feljebb akarsz menni: tehát végy ugyanannyit a hitregetanból, embertanból, kézműtanból, földírásból, csillagászatból, mér-, ész-, menyiség-, lélek- és természettanból, világ-, vallás-, honi- és természettörténehből; — kettős adagot a számtanból, egyszerű adagot a szabadkézből rajzolásból, éneklésből, elmondás és szavalásból; tégy hozzá tetszés szerint egy keveset a diák, görög, francia, angol és olasz nyelvekből, vegyítsd ezt mind jól össze: rázd fel napjában többször és adj belőle az ifjuságnak kávéskanalankint délelőtti 7—12 és délutáni 2—6 óra közt. Utánitalul a szabad órák közt lehet néhány font magándolgozatokat, zongora- s kevés testgyakorlati oktatást rendelni; a némbéri ifjuságot azonfelül kötéssel, varrással, horgacslással és hímzéssel lehet jóltartani. Ha ezen rendszabást pontosan és jólelkűen követed: tehát

Kliestinai Klestinszky István.

gyönyöröd lesz, oly gyermekeket nevelni, kik mindenből valamit s még is mit sem fognak tudni: kotnyelesek, haloványak, beesett szemük s szülfiknél okosabbak lesznek. Tizennégy éves korban a fiúk már szemüveget hordnak orrukon és szívtart szájokban; a leányok ellenben sápadtságot arcukon, görbeséget hátukon és kora halált szívökben. Próbáld meg — ugy mond egy régi vénkönyv: — s csodálkozni fogsz!

Tükör férfiak s asszonyok számára.

1. Nem minden asszonyok szeretik a hizel-

géseket. Nagyobb rész közülök sokkal szivesebben lát egy rosziindulatu férfit; mint olyant, ki mindig mézes beszédekkel mulattatja őket.

2. Az asszonyok a legszegegyebbe s legrutabba is szerelmesekek lehetnek, ha csak zajt tud a világban csinálni. Egyébiránt mind egy, jó vagy rossz hírben áll e.

3. Hogy az asszonyoknak tessél: eleinte ábrándozó, később hideg légy.

4. Az asszonyok sokkal inkább eltűrhetik a gyűlötséget, mint a részvétlenséget. Minél közönbösebben viseli magát valamely asszony iránt a férfi, annál könnyebben győzi meg kevélységét.

5. Az asszonyok nem szeretik, ha mi férfiak szembe dicsérjük; jobban kedvelik: ha hátuk megett magasztaltatnak.

6. Okos asszonyok sokkal örömebb látják, ha szellemöket s nem szépségöket dicsérik. Tudják, hogy a szépség hamar elhervadó virág, a szellem pedig erős tölgy, mely némely viharral daczolhat és századokat él át.

7. Az asszonyok azon férfival, kit szeretnek, csak azért szoktak eb módjára bánni, mivel tudják: hogy tettetett hidegségök szerebnöket feltűzeli.

8. Soha sem kell az asszonymak megmondani, hogy szeretjük; annak azt kitalálni, szeméinkből kiolvasni kell. Sokkal jobban hisz ő szeméinknek, mint nyelvünknek.

9. Ha valamely asszony, kinek kezét megcsókolod, a tiedet megszorítja: tehát bizonyos lehetsz, hogy nem egykedvű irántad.

10. Oly asszonyokat, kik egykedvűk hozzád, roszi indulattal iparkodjál bosszantani. Akkor aztán fognak szereteted után vágni.

„Adózunk!”

„Nem adózunk!”